

Ponovna postavitev razstave Arhiva RS ob 25. obletnici za samostojno Slovenijo

S ponovno postavitvijo razstave ob 25. obletnici plebiscita za samostojno Slovenijo želimo ozavestiti, da so prelomni trenutki v življenju naše države ter v življenju vsakega izmed nas državljanov vedno priložnost za pot poguma, enotnosti in solidarnosti. Lastnosti, ki so nas kot narod povezale že pred 25 leti, ko je ob več kot 93-odstotni udeležbi na vprašanje, ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država, odgovorilo z DA milijon, 289 tisoč 369 vseh vpisanih v volilne imenike.

Na svetu je le malo narodov, ki so si na tako demokratičen in predvsem miroljuben način izborili samostojnost in neodvisnost. Zato lahko praznujemo 25. obletnico izvedbe plebiscita za samostojno in neodvisno Slovenijo z velikim veseljem in ponosom.

Arhiv Republike Slovenije je varuh arhivskega gradiva, ki ima vrednost kulturnega spomenika. V prihodnjih letih bomo začeli prevzemati gradivo, ki bo našim nadaljnjim rodovom pričalo o rojstvu slovenske države. Pomagajte nam, da bo arhivsko gradivo o tako pomembnem času za slovensko zgodovino ohranjeno čim bolj celovito in verodostojno.

Avtorici razstave:
Alenka Starman Alič in Vesna Gotovina

Sprehod po razstavi:

Vhodno preddverje:

Oglaševalska stebra nas povabita v OBDOBJE PRED PLEBISCITOM, v katerem takratne politične stranke na enoten način pozivajo k udeležbi na plebiscitu za odločitev, ali naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država.

Preddverje velike dvorane:

Čas pred plebiscitom nas popelje skozi obdobje, ko se je sprejemala zakonodaja, ki je omogočila izpeljavo plebiscita za osamosvojitve Slovenije, in ko so politične stranke podpisale sporazum o skupnem nastopu na plebiscitu. Posebej je izpostavljena varnostna situacija ob pripravah na plebiscit in po njem. Pisma izseljencev in zdomcev so ponazorila odločno podporo osamosvojitvi Slovenije tudi pri Slovencih po vsem svetu. Javnomnenjske raziskave pa so prikazale dnevno naraščanje podpore ZA samostojno državo Slovenijo. Osrednji del prvega obdobja je bil namenjen oglaševalski kampanji, ki je z oglaševalskimi sredstvi (plakati, časopisnimi oglasi, televizijskimi spoti in drugim promocijskim materialom) uspela ustvariti vzdušje pričakovanja radostnega dogodka. Celotna pot skozi prvo obdobje vodi po časopisnih člankih kot prikaz nenehne prisotnosti plebiscita v tiskanih medijih.

V posebni vitrini razstavo tokrat bogatijo tudi nekateri dokumenti iz arhiva Državnega zbora in drugi predmeti iz tistega obdobja.

Preddverje galerije:

Osrednji del razstave – DAN PLEBISCITA, odpre vrata na volišče, kjer je mogoče ponovno glasovati, prelistati posebno izdajo časopisa Delo Most v slovensko samostojnost in si ogledati neveljavne glasovnice, na katerih so volivci izražali svoje mnenje.

Z uradno razglasitvijo rezultatov plebiscita smo zaokročili tretje obdobje – OBDOBJE PO PLEBISCITU, ki je izžarevalo veselo vzdušje na ulicah, prežeto z idealizmom, samozavestjo in zrelostjo. Poseben sklop zavzema tudi področje numizmatike (plačilna sredstva v letu 1990 in 1991), na izpostavljenem mestu je priložnostni kovanec, izdan ob prvi obletnici plebiscita.

Rezultate glasovanja smo predstavili s pomočjo interaktivne karte, ki prikazuje porazdelitev rezultatov glasovanja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Razstava Arhiva Republike Slovenije ob 25. obletnici plebiscita za samostojno Slovenijo

Foto: Tamino Petelinšek/STA

Ko se danes zazremo 25 let nazaj, lahko ponovno z gotovostjo potrdimo, da smo imeli prav. Imeli smo prav, ko smo se odločili za svojo državo, in imeli smo prav, ko smo to državo šest mesecev pozneje tudi razglasili in ubranili. S temi dejanji smo se zavezali uresničiti večstoletne sanje številnih Slovenk in Slovencev, ki so hrepeneli po svoji državi, a je žal niso čakali. Zato moramo zanje, za nas in za prihodnje rodove našo državo upravljati z vso odgovornostjo in smelostjo.

A država smo ljudje, zato je tudi ob težkih trenutkih pomembno, da znamo stopiti skupaj, saj bomo le s skupnimi močmi zmogli tudi najzahtevnejše preizkušnje. Predvsem pa moramo zaupati vase, tako kot smo leta 1990, ko so mnogi v mednarodni skupnosti dvomili, da nam bo uspelo. A mi smo vedeli, da je zgodovina naša in da je sreča na strani pogumnih. Takrat smo bili pogumni in pomembno je, da smo tudi danes.

Dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora

Foto: Nebojša Tejić/STA

V zgodovini vsakega naroda obstajajo prelomni trenutki in odločitve, ki se jih njegovi pripadniki spominjajo s samozavestjo in ponosom. Plebiscitarna odločitev za samostojnost pred 25 leti je zagotovo taka zgodovinska odločitev. Prelomni dogodki in ravnanja, ki so privedla do nje, nas morajo vedno znova navdihovati pri naših sedanjih in prihodnjih premislekih. So navdih za naslednjih 25 let.

Spremembe na bolje pred 25 leti smo dosegli ljudje. Spremembe na bolje v naslednjih 25 letih lahko dosežemo ljudje. Prihodnost smo ljudje. Zato kot predsednik republike ob tem pomembnem jubileju pozivam vse nas, da več vložimo v naše medčloveške odnose, v medsebojno razumevanje in spoštovanje. Prizadevajmo si vsak dan posebej, da smo boljši – kot posamezniki in kot skupnost, ne glede na razlike med nami. Naj bo Slovenija domovina prav vseh nas. Samo tako bomo upravičili pričakovanja, ki nam jih je naložila plebiscitarna odločitev v preteklosti in skupaj uspešno kljubovali izzivom prihodnosti.

Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije

Foto: Danijel Novakovič/STA

Slovenci smo se v prejšnjih stoletjih politično in kot narod postopno osamosvajali v izjemno zahtevnih, pogosto nemirnih in celo vojnih razmerah. S ponosom se spominjam leta 1991, ko nam je končno uspelo. Izkazalo se je, da ne moremo biti več v podrejeni vlogi v okviru neke širše države, še posebej, če je oblast avtoritarna in kot takšna odtujena vitalnim interesom slovenskega naroda.

Le četrto stoletje od naše osamosvojitve počasi znova spoznavamo, kako pomembno je biti dober gospodar na svoji zemlji ter brzdati lasten pohlep. Hkrati počasi znova ugotavljamo, da moramo dvigniti svojo politično in pravno kulturo ter tako ustvariti ustrezno okolje za uspešen gospodarski, kulturni in socialni razvoj. Kajti le z uspehom bomo izkazali naše resnično spoštovanje do lastne države, predvsem pa do prihodnjih generacij, ki jim bomo tako dali zgled in možnost za dostojno življenje.

Dr. Miro Cerar, predsednik vlade Republike Slovenije